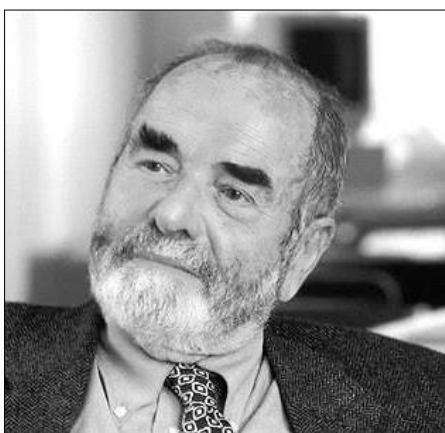

PAVEL TIGRID

„Pavel Tigrid byl člověkem, u něhož se zvláštním způsobem snoubila zásadovost se zdvořilostí, slušností, otevřeností a upřímným zájmem o názor druhého. Mám dojem, že Pavel Tigrid žije nejen jako pojem, idea a jako princip, ale že žije i jako výzva. Výzva k tomu, abychom všichni stále znovu a znovu zkoušeli kombinovat otevřenost, zvědavost, slušnost a gentlemanství se zásadovostí.“

Václav Havel

Pavel Tigrid, vlastním jménem Pavel Schönfeld, český publicista, spisovatel a politik, se narodil 27. října 1917 v Praze v židovské rodině. Otec nechal syna pokřtít jako katolíka. Rodové kořeny Pavla Schönfelda byly spjaty se spisovatelem Antalem Staškem a Ivanem Olbrachtem. Studoval v Praze na gymnáziu a na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. V období vysokoškolských studií se začal projevovat jeho zájem o žurnalistiku, své první texty uveřejnil ve Studentském časopise.

První emigrace

V březnu roku 1939 poprvé emigroval, a to do Londýna. Zpočátku se živil manuální prací jako skladník a číšník a od roku 1940 začal pracovat v BBC coby hlasatel a poté redaktor rozhlasového programu československé exilové vlády Hlas svobodného Československa. Protože redaktoři museli mít pseudonymy, aby jejich příbuzní v protektorátu zůstali v bezpečí, změnil si příjmení na Tigrid. Inspirovala jej vzpomínka na středoškolská léta, kdy se mu povedlo zkomolit název řeky Tigris na Tigrid. Po válce si toto příjmení nechal úředně potvrdit. V době první emigrace také vydával kulturní revue, která měla seznamovat západní svět s československou kulturou (otiskovala např. překlady z díla Jaroslava Seiferta nebo Vladislava Vančury).

V červnu 1945 se Tigrid vrátil do své rodné země. Po návratu zjistil, že z jeho rodiny téměř nikdo nepřežil, zachránila se pouze nevlastní sestra (emigrovala do Spojených států amerických). Kvůli svému politickému přesvědčení odmítl práci v Československém rozhlase (nabízenou V. Kopeckým) a přijal místo na Ministerstvu zahraničních věcí. V této době se seznámil s Ivanou Myškovou, kterou mu přátelé doporučili jako sekretářku. V roce 1947 se s ní oženil a stala se nejen matkou jeho tří dětí, dcer Deborah a Kateřiny a syna Gregoryho, ale také jeho celoživotní oporou a spolupracovnicí.

Druhá emigrace

Z Ministerstva zahraničních věcí musel Pavel Tigrid brzy odejít – důvodem byly jeho odvážné články v lidoveckém tisku. Pro komunisty se záhy stal jedním z největších nepřátel, byl na něj dokonce vydán

zatykač. Krátce před zatčením v únoru 1948 však stihl odjet na reportážní cestu do Německa. Pobyt ve vazbě tak byla potrestána alespoň jeho žena, již se po propuštění v září 1948 naštěstí podařilo odejít za hranice a setkat se s manželem. V Německu se Pavel Tigríd podílel na přípravě exilového rozhlasového vysílání a krátce také vedl mnichovskou pobočku redakce Svobodné Evropy. Pro neshody s vedením v New Yorku (především s Ferdinandem Peroutkou) však musel toto místo opustit. Se svou ženou se odstěhoval do Spojených států a tam se po několik let živil jako číšník v jednom z brooklynských barů. Zároveň studoval a psal články pro Hlas Ameriky a exilové časopisy.

Zlomovým obdobím v životě Pavla Tigrída se stal rok 1956, kdy založil exilový čtvrtletník pro politiku a kulturu *Svědectví*. Za tři roky po založení byl zbaven československého občanství a v roce 1960 přesídlil i s redakcí časopisu do Paříže. *Svědectví* se v krátkém čase stalo nejvýznamnějším československým exilovým periodikem a během 36 let jeho existence bylo vydáno 93 čísel. V Paříži vznikla i stejnojmenná knižní edice. Pro československý totalitní režim se Pavel Tigríd stal zásluhou *Svědectví* nejnebezpečnější exilovou osobností. Komunistům vadila nejen rafinovaná „ideologická diverze“, kterou prováděl, ale především úniky důvěrných materiálů z ústředního výboru, jež *Svědectví* otiskovalo. V období normalizace pak tento časopis mimo jiné sloužil disentu.

Návrat do Československa

Ještě na konci roku 1987 Pavel Tigríd předpokládal, že se totalitní režim udrží v sovětských satelitech dalších třicet let. Byl to jeden ze šťastných omylů jeho života – do Československa se totiž vrátil už v prosinci 1989, a to v den inaugurace prezidenta Václava Havla. Působil pak jako prezidentův poradce a v letech 1994–1996 byl ministrem kultury. V roce 1995 se zasadil o obnovení Státní ceny za literaturu a Státní ceny za překladatelské dílo. Poté co neuspěl v senátních volbách roku 1996, pokračoval v činnosti pro prezidentskou kancelář a věnoval se otázce česko-německých vztahů.

Přestože *Svědectví* po sametové revoluci zaniklo, Tigríd se i nadále zabýval žurnalistikou – publikoval v různých denících a komentoval společenské dění v rozhlase. V České republice začaly vycházet jeho knihy, např. *Politická emigrace v atomovém věku* nebo *Kapesní průvodce inteligentní ženy po vlastním osudu*. V polistopadovém období se dočkal i mnoha ocenění, získal např. nejvyšší francouzské a nejvyšší německé vyznamenání (Řád čestné legie, Velký kříž za zásluhy s hvězdou Řádu za zásluhy) a prezidentem Havlem mu byl propůjčen Řád T. G. Masaryka.

Do roku 1998 žil Pavel Tigríd střídavě v Praze a ve Francii, v posledních letech svého života pobýval hlavně ve svém domě v Héricy nedaleko Paříže. 31. srpna 2003 opustil dobrovolně tento svět, když přestal brát životně důležité léky. Jeho schopnost spojovat a překlenovat rozdíly symbolicky vyjádřilo i vyobrazení Davidovy hvězdy a křesťanského kříže, kterým byla opatřena jeho rakev. Hrob tohoto vzácného člověka se nachází v Héricy.